

JOZUA 13:18-33

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus!

Ogenschijnlijk ligt er vandaag een maar weinig aantrekkelijk Schriftdeel voor ons. "Wàt een namen toch allemaal!", zo hebt u misschien daareven wel bij uzelf gedacht. En misschien hebt u zich ook wel afgevraagd, wat wij nu toch vandaag aan zó'n Bijbelhoofdstuk hebben. "Vooral onze jeugd..." -om het een beetje in de taal van vandaag te zeggen- "...hoe verkoopt u nou zó'n hoofdstuk aan onze jonge mensen?"

Laten we eens kijken. Laten we onze tekst voor vandaag op de volgende vier aspecten onderzoeken:

ten eerste: wat er in staat;
ten tweede: waar hij in de Bijbel staat;
ten derde : wat hij voor het oude Israël betekend heeft;
ten vierde: wat hij tot óns te zeggen heeft.

Wat er in staat? Dat kan ik gauw vertellen! Tenminste voor jonge mensen, want die zijn nog niet zo lang van school af; van de christelijke school, wel te verstaan. Daar is ook wel veel in beweging, zodat de Bijbelse geschiedenis af en toe danig in de knel komt naar ik hoor en lees, maar dat moet men nu toch niet van alle christelijke scholen denken. Dus zullen er hier toch zeker ook wel juist jóngelui zijn, die zich nog heel goed herinneren, wat hun verteld is over dat laatste merkwaardige levensjaar van Mozes. Het laatste van de 40 jaar tussen Egypte en Kanaän.

In dat laatste jaar hebben de Israëlieten onder aanvoering van Mozes alvast een voorschot gekregen op de erfenis: een groot gebied, veroverd ten oosten van de Jordaan. Veroverd... nou ja! De vroegere heersers, de koningen (Sihon van Hesbon en Og van Basan) werden wel verslagen en omgebracht, maar daarmee was dat hele uitgestrekte land natuurlijk nog niet door de Israëlieten bezet! Dat is een kwestie geweest van eeuwen, en niet maar van amper één jaar!

Toch hebben de Israëlieten in die korte tijd de kracht, de danige kracht van hun aanwezigheid onder Mozes' leiding in het Overjordaanse gebied al zó geducht doen gevoelen, dat het land aan hun voeten lag, en dat sommigen van hen zeiden: "Wij zouden hier wel willen blijven! We zouden hier wel willen wonen! Dan vestigen wij ons dus niet ten westen van de Jordaan, in het eigenlijke land Kanaän, maar we blijven hier!" Met die wens zijn toen de twee stammen naar Mozes gegaan; de stam van Ruben en de stam van Gad. Later heeft de halve stam van Manasse zich erbij aangesloten. En hoe vond Mozes dat? Nou, hij vond het maar zó zó! Hij was er eerst helemaal niet enthousiast over! Hij meende in het verzoek van die 2½ stam dezelfde ongelovige toon te horen als 40 jaar eerder in de taal van de 10 verspieters die gezegd hadden: "Kanaän? Kanaän? O ja, wel een pracht land, maar daar komen we tóch nooit in!" Maar toen hebben die mannen van die 2½ stam tegen Mozes gezegd: "Welnéé! Dàt zit er bij ons niet achter! Dàt zullen we anders tonen! De flinkste van onze mannen zullen we meesturen met onze broeders, de Jordaan over, om ze te helpen een plaats te verkrijgen in Kanaän. Maar laten we intussen onze vrouwen en kinderen en onze bezittingen, vooral ons talrijke vee - Ruben en Gad hadden dus ook bijzonder veel vee!- laten we die hier vast in Oost-Jordaanland mogen achterlaten, hier met zijn prachtige graslanden en met zijn schone schaduwrijke eikenbossen!" (Tussen haakjes: die eikenbossen van Basan zijn er nu nog, en het gebeurde voor de oorlog van 1967 nog heel vaak dat de Jeruzalemmers, de stadsmensen, in de vakantietijd uitstapjes maakten naar het aloude Basan, zoals wij naar het Gooi en naar de Veluwe gaan.)

Nu, op die conditie heeft Mozes het wel goedgevonden, dat verzoek van Ruben, Gad, en de halve stam van Manasse. Laat ik nu niet al te zeer op de geschiedenis vooruitlopen en u vertellen hoe flink en ferm die mannen van die 2½ stam inderdaad hun woord gehouden hebben. Dat is een verhaal apart. Ik bepaal me er thans slechts toe u erop attent te maken, dat het verzoek van die 2½ stam niet alleen maar door Mozes is ingewilligd, maar dat God de HERE er later ook uitdrukkelijk mee accoord

gegaan is. Daarom is dit deel van Jozua 13 ook in de Bijbel opgenomen! Want wat erin staat is een beschrijving van de gebieden die in dat Overjordaanse land aan die 2½ stam zijn toegewezen. De stam van Ruben zou het zuidelijkst komen te wonen, en de halve stam van Manasse het noordelijkst, te Basan; de stam van Gad er tussenin. Die kreeg het grootste stuk, want die was het grootst. Alles werd zó nauwkeurig opgeschreven als bij een notaris! En dan met als onderschrift: "Dit zijn de erfdelen die nog ten tijde van Mozes aan die 2½ stam zijn toegewezen. Aldus is overeengekomen toen de Israëlieten nog hun legerkamp hadden ten oosten van de Jordaan, in het land van Moab, tegenover Jericho. Daar hebben ze gekampeerd. Zo en zo is nog bij het leven van Mozes -die autoriteit-afgesproken."

Dus: ziedaar de korte inhoud van ons Schriftdeel van vandaag; wat erin staat. Dan komt nu ter sprake: wààr dit Schriftdeel staat; waar het in de BÍjbel staat! Wààr de heilige Geest -ja, de heilige Geest!- aan onze tekst een plaats gegeven heeft in de heilige Schrift. Dat is geweest in Jozua 13. Dat is -precies gezegd- geweest vlak nà Jozua 13 vers 1 tot 7!

En dat is een tweede punt van belang. Want wat stond er ook weer in dat Jozua 13 vers 1 tot 7? Ik heb er verleden week over gepreekt. Daar lasen we welk groot geloofswerk door God de HERE aan Jozua opgedragen is, toen de man al tamelijk tegen de 90 jaar liep! Z'n laatste grote taak. Toen heeft God aan Jozua de opdracht gegeven het land Kanaän -let wel: dat is dus geweest West-Jordaanland!- toe te wijzen aan de Israëlieten. Toe te wijzen, uit te delen, te verloten! Hoewel dat land toen nog ón-veroverd was, ON-veroverd! Maar óf Jozua het gedaan heeft! Anders zou Jozua geen Jozua geweest zijn! Die getrouwe gelover van 40 jaar geleden uit de geschiedenis met die 10 verspieters, weet u wel? Altijd nog de man van hetzelfde Godsvertrouwen! Óf Jozua aan het verdelen is gegaan! Tot ze allemaal hun portie toegewezen gekregen hadden! Alle 12 stammen van Israël! Dat wordt straks verder in Jozua 14 tot 19, 22, verhaald. Alleen... wacht even...! Nee! Niet alle 12 stammen hebben hun deel toegewezen gekregen in Wést-Jordaanland! Alleen maar 9½ stam! Hoe dat kwam? Wel, omdat er aan 2½ stam al een erfdeel toegewezen was aan de óverkant van de Jordaan, in Oost-Jordaanland!

Ziedaar, en dàt is de reden geweest waarom dit Schriftdeel, onze tekst voor vandaag, er dus eerst even tussengeschoven is geworden. Zeer opzettelijk, zeer uitvoerig er tussen geschoven!

Ja, ik mag over onze tekst, over dit verslag inzake die 2½ stam die hun erfdeel ontvangen hebben in Oost-Jordaanland, onze tekst, die u misschien een beetje saai vond toen we hem daareven lasen, ik mag u daar zeker wel iets merkwaardigs van vertellen? Vónd u hem saai? Ik zei daareven dat deze of gene onder ons, ons Schriftdeel misschien niet zo erg aantrekkelijk zou kunnen vinden. "Hè, al die namen!" 't Is dat het een stuk uit de Bijbel is, maar anders zou u misschien zeggen: "Daar moest nou niet over gepreekt mogen worden! Is me dàt droog! En is me dàt dor! Is dàt nou evangelie??"

Smaken verschillen! Als dàt uw smaak is, dan is de smaak van de heilige Geest een andere dan uw smaak! Ik kan u namelijk mededelen dat het hier in Jozua 13 voor de NEGENDE keer is, zegge en schrijve de NEGENDE keer, dat er in de heilige Schrift melding gemaakt wordt van de beërving van Oost-Jordaanland door de 2½ stam Ruben, Gad, en half Manasse. Nu zal ik natuurlijk al die negen keer maar niet opnoemen, maar nu ik toch eenmaal aan het tellen ben, deel ik u mede dat er straks, in het volgende hoofdstuk, Jozua 14, nógmaals op deze kwestie van die 2½ stam in Oost-Jordaanland teruggekomen wordt. Dus dan is dàt voor de TIENDE keer! En we zullen het hierover toch zeker wel met elkaar eens zijn: dàt is toch wel vaak! TIEN keer! Zóiets doet toch zeker de vraag rijzen: wat daar voor bedoeling achter gezeten hebben mag?

En zo komen we vanzelf tot punt 3, namelijk: wat ons Schriftdeel van vandaag voor het oude Israël betekend zal hebben?

Voor ik die vraag met u beantwoorden ga, moet ik even een klein verzuim inhalen. Ik heb totnogtoe namelijk wel gesproken over 2½ stam die hun erfdeel niet in West-, maar in Oost-Jordaanland al hebben gekregen, maar dat is niet nauwkeurig genoeg gesproken geweest van me!

Want ik had niet moeten spreken over twee en een halve stam, maar over drie en een halve stam! Ik heb daareven namelijk alleen maar de stam van Ruben, de stam van Gad en de halve stam van Manasse genoemd, maar de stam van Levi heb ik toen voorlopig overgeslagen! Dat deed ik toen om de zaak wat eenvoudig te houden, maar nu moet ik toch wel even de scha inhalen!

Welnu, in ons Schriftdeel voor vandaag werd ook vermeld, zelfs tweemaal vermeld, dat de stam van Levi toentertijd, dus nog ten tijde van Mozes, geen, géén erfdeel in Oost-Jordaanland gekregen had! Dat was nog gebeurd ten tijde van Mozes! Nou, die zal toch wel voor recht en billijkheid gewaakt hebben! Maar Levi kreeg daar toen al niets! Niets! Waarom niet? Omdat Levi van de HERE de dienst van de HERE bij het heiligdom immers tot zijn erfdeel ontvangen had. Levi had geen grondgebied nodig om van te leven, want Levi had honor en honorarium, eer en loon, in de dienst van de HERE! De stam van Levi zou zijn inkomsten wel ontvangen door de vuuroffers des HEREN.

Ziedaar! En nu geloof ik dat Gods bedoeling met dit Schriftdeel voor oud-Israël ons wel duidelijk is. Die bedoeling is klaarblijkelijk van juridische aard geweest! Nader gezegd: van notariële aard! Van NOTARIËLE aard!

Niet iedereen krijgt in zijn leven met een notaris te doen. Niet iedereen krijgt althans met een notaris te maken bij gelegenheid van boedelscheiding tussen personen die in aanmerking komen voor een aandeel in een nagelaten erfenis. Maar dit is algemeen bekend: bij de notaris gaat alles absoluut eerlijk toe! Natuurlijk! Want àlle recht moet zuiver gehandhaafd worden, maar zéker erfrecht! Recht van kinderen, recht van erfgenamen, tsja! maar dàt is een kwestie van hele geslachten! Als die na zoveel jaren, misschien wel eeuwen, menen nog altijd aanspraak te kunnen maken op dit of dat grondgebied, dan moeten de notariële archieven slechts geopend behoeven te worden om uit te maken wat recht is!

Ziedaar de reden, vooral blijkens dat toevoegsel inzake de stam van Levi, waarom dit stuk over de 2½ stam -eigenlijk de 3½ stam!- in het boek Jozua opgenomen is! Want dat boek zal ons straks gaan vertellen hoe die Goddelijke opdracht van Jozua 13 vers 1 tot 7, waarover ik het verleden week had, door de oude Jozua uitgevoerd is ook hoor! Onder Jozua is Kanaän, is West-Jordaanland onder de 9½ stam verdeeld, verloot. Dat staat in Jozua 14 tot 19 te lezen. Daarom... stel u voor...! dat iemand uit de stam van Ruben, of uit de stam van Gad, of uit half Manasse, het geslacht van Machir, of uit de stam van Levi, straks zou zeggen: "Hé hé, waarom heb ik geen erfdeel ontvangen in West-Jordaanland, in het eigenlijke Kanaän?" Dan zou men slechts het boek Jozua behoeven te openen om te zien: "Kijk! Zó is het op Gods eigen bevel toegegaan! Alle 13 stammen hebben dit en dat en dat deel toegewezen gekregen!" Wat God aan Abraham beloofd had is geschied!

Misdeelde kinderen en erfgenamen zijn er in Israël door Gods schuld nooit geweest! Ik zeg er evenwel bij: door Góds schuld! Want er hééft later in Israël toch wel beroving van erfrecht plaats gehad, hoewel er door Mozes al tegen gewaarschuwd was! "Zullen jullie je straks eerlijk houden aan de grensstenen? Aan de erfgronden en de erfscheidingen?" (Deuteronomium 19, over het 6e gebod). Want als je aan elkaars grond kwam, dan sloeg je dood! En Samuël heeft er ook tegen gewaarschuwd. "Ja, jullie willen nou wel zo graag een koning hebben, net als de heidenen, maar weet wel: hij zal de beste stukken grond van jullie afnemen en die schenken aan z'n gunstelingen!" En Saul hééft het gedaan! En het Spreukenboek waarschuwt tegen dat stiekeme verleggen van de grensstenen tussen de akkers, ten nadele van weduwen en wezen, van onmachtige mensen die zichzelf niet konden laten gelden in de poort waar het recht gesproken werd. Maar wat heeft het latere Israël met die waarschuwingen gedaan? Ik behoef alleen maar de naam te noemen van de arme Nabot, het slachtoffer van Achab en Isebel. En hoe hebben Jesaja en Micha niet getoornd tegen de bedrijvers van landroof! Roof van erfenis! Rechtsverkorting! Dat is een van dé redenen geweest waarom oud-Israël tenslotte met ballingschap gestraft is. Waarmee God tot Zijn oude Kerk als het ware zei: "Stelt gij op Mijn erfenis geen prijs? Dan werp Ik u er uit! Wíl je niet? Dan màg je niet eens meer!" Zo heeft oud-Israël de betekenis van Jozua 13 zelfs aan den lijve moeten ondervinden!

En nu tenslotte wij, christenen. Dat is dan punt vier.

Wanneer onze tekst voor vandaag ook heden ons nog één ding toeroept, dan lijkt me dat dit te zijn: heb toch eerbied voor het recht van erfgenamen! En als ik dat goed verstaan heb, laten we dan bij dat licht eens bezien het gedrag van ons, als christenheid, in de loop der eeuwen, tegenover mensen die behoorden tot de sociaal en economisch zwakken, zowel personen als groepen en volken. Socialisme en communisme zijn niet zonder reden in de wereld gekomen! En zouden de problemen waarvoor wij vandaag geplaatst worden geen verband kunnen houden met het verdrukken, waaraan onze voorouders zich hebben schuldig gemaakt toen zij noch bezitsrechten ontzagen, noch erfrechten? Korzellig wordt er geroepen: "Wat doen toch al die vreemdelingen hier?" Maar vergeet u niet dat de voorouders van die mensen zich dat wel eens zullen hebben afgevraagd toen ónze voorouders als vreemdelingen hún landen binnenkwamen! Als wij eens baden met psalm 79: "Here, reken ons de ongerechtigheid der voorvaderen niet toe!", zou ons dat zo misstaan? Mísschien zou God dan nog medelijden willen hebben met de kinderen en met de kleinkinderen van zulke nederige bidders. Lees zó eens de krant!

Maar dan nog tenslotte dit: nu moet de hand speciaal in de gereformeerde boezem! Er zijn zelfs christenen geweest die hun eigen rechten, én de rechten van hun kinderen, systematisch hebben genegeerd, en dachten dat ze, door dat te doen nog vroom deden ook! Dat ze het nog zwaar en ernstig opnamen ook! Er zijn christenen geweest, van gereforméerde afkomst!, die hun kinderen verboden het "Onze Vader" te bidden, want "dat mocht je zomaar niet bidden!", vonden ze. "Dan moest je eerst kunnen bewijzen dat je een kind van God was!" Van de Doop van hun kinderen maakten ze een inhoudloze gewoonte, en het Avondmaalvieren van hun kinderen hebben ze tegengewerkt! Terwijl de Heiland zei: "Doe dat tot Mijn gedachtenis". En terwijl toch ons prachtige gereformeerde doopformulier ook reeds de kinderen der gemeente eerde als "ERFGENAMEN VAN HET RIJK GODS EN VAN ZIJN VERBOND"! U hóórt toch dat ik letterlijk citeer? Is dat toen naar de geest van Jozua 13 geweest?

Gemeente, ik weet wel dat het geestelijk erfrecht van onze kinderen vandaag geen betrekking meer heeft op een bepaald land als Kanaän, Palestina, waar nu Egyptenaren, Palestijnen, Arabieren, Russen en Amerikanen met argusogen op letten. Maar dat betekent niet dat het erfrecht van ons als ouders en kinderen zich vandaag minder ver uitstrekt dan het erfrecht van het oude Israël, van de 13 stammen! Integendeel: andersóm! Vérder! Aan de gelovigen en aan hun kinderen is niet slechts het bezit beloofd van één enkel land van zoveel vierkante kilometer, maar is het bezit beloofd van de héle àarde! Want het is toch zoals de apostel schrijft: "Zijn wij nu kinderen, dan zijn we ook erfgenamen! Erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus!" Welnu, en die Christus is toch door God aangesteld als Erfgenaam van alle dingen? Vandaar dat Christus reeds vóór Zijn hemelvaart gelovig sprak: "Mij ís gegeven alle macht in hemel en op aarde!" En het zal straks waar blijken ook!

En ziedaar, op díé erfenis hebben ook reeds onze kleinste kindertjes récht, érfrecht, vóór-recht, genàderecht gegeven vóór het recht, mààr... érfrecht! En van die erfenis is het beloofde land Kanaän maar een beeld, een zwakke schaduw geweest.

In elk geval: óf dus onze jeugd bij deze dingen betrokken is! Zij is erfgename van grote goederen! Laten we haar maar als zodanig respecteren! Het kleinste kindje van ons dat op het ogenblik thuis in de wieg ligt, is even rijk als de oudste onder ons hier in de kerk! Wij behoeven helemaal niet de vraag te stellen hóé wij dus toch aan onze kinderen Gods Woord en Gods belofte, en zo'n hoofdstuk als Jozua 13, moeten verkopen! Gods beloften verkópen...?? Die hébben ze al! Die HEBBEN ze al! Laten wíj ze slechts leren die beloften op prijs te stellen, door woorden en door daden! En dat niet alleen de kindertjes van ónze kerk, van de vrijgemaakte kerk, maar elk kind dat gedoopt is, elk kind waarvan tenminste de ouders of grootouders gedoopt zijn! En dan niet zeggen: "Kom asjeblijft naar de Here Jezus!" Néé! Maar zeggen: "Weet je wel dat de Here Jezus al bij jullie is gewéést?? En waarom ben je bij Hem vandaan gelopen??" Dàt is evangelisatie! Zó moest Billy Graham het nou ook doen! En als we dat doen, dan zal het ons gaan naar de belofte van psalm 25 voor de man die de HERE vreest. Wat wordt die man beloofd?? Dit:

"Hijzelf zal vernachten in het goede..." (dat wil zeggen: hijzelf zal een aangenaam leven hebben)
"...hijzelf zal vernachten in het goede, en zijn kinderen zullen de aarde beërven!"

AMEN.

Lezen: Jozua 13:18-33

zingen: psalm 149:1
psalm 1:1
psalm 106:1,18,22
psalm 25:6

3 oktober 1971.